

Malmö kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Pilbäckskolan
belägen i Malmö kommun

Tillsyn i Pilbäckskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Malmö kommun under höstterminen 2016. Pilbäckskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 11 och 13 oktober 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 6

Samtliga elever i årskurs 6 når läsåret 2015/2016 betyg A–E i följande ämnen enligt nationell statistik: bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterade ämnen (block), samhällsorienterade ämnen (block), slöjd och teknik. I ämnet svenska når 92 procent av eleverna de nationella kunskapskraven. Läsåret 2015/2016 varierar den genomsnittliga betygspoängen mellan som lägst 12,3 i ämnet teknik och som högst 17,0 i ämnet modersmål. Läsåret 2014/2015 når 100 procent av eleverna betyget A–E i samtliga ämnen. Det läsåret varierar den genomsnittliga betygspoängen mellan som lägst 13,1 i ämnet teknik och som högst 16,9 i ämnet hem- och konsumentkunskap.

Årskurs 9

Enligt nationell statistik för årskurs 9 varierar det genomsnittliga meritvärdet mellan 225,2 läsåret 2013/2014 till 247 följande läsår, och till 243 läsåret 2015/2016 (inklusive elever med okänd bakgrund). Pojkarnas genomsnittliga meritvärde ökar mer än flickornas genomsnittliga meritvärde, men flickornas meritvärde är ändå något högre än pojkarnas.

Samtliga elever är behöriga till såväl gymnasieskolans yrkesprogram som till naturvetenskapligt och tekniskt program åren 2014 och 2015. År 2016 är samtliga elever (inklusive elever med okänd bakgrund) behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram, och 93 procent av eleverna behöriga till naturvetenskapligt och tekniskt program. Andelen elever i årskurs 9 som uppnår kunskapskraven i samtliga ämnen år 2014 är 88 procent. Motsvarande andel för året 2015 är 96 procent. Läsåret 2016 är andelen elever som uppnår kunskapskraven i samtliga ämnen 89 procent (inklusive elever med okänd bakgrund).

Trygghet och studiero

Skolinspektionen genomförde våren 2016 Skolenkäten för elever i årskurs 5 och årskurs 9, samt för pedagogisk personal i grundskolan och för vårdnadshavare till barn i grundskolan. Resultatet av enkäten för vårdnadshavare till elever i grundskola samt enkäten för pedagogisk personal redovisas för varje frågeomgång i form av ett index där 0 är lägst resultat och 10 är högst resultat. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning, och ett lågt index indikerar en negativ uppfattning. Skolenkäten för elever årskurs 5 redovisas i form av medelvärden (0–10). Ett högt medelvärde indikerar en positiv uppfattning. Skolenhetens index- och medelvärden på Skolenkäten kan jämföras med värden för övriga skolor i kommunen samt med värden för samtliga skolor som medverkade i samma enkätomgång. På grund av för få svarande finns det varken något enkätresultat för elever i årskurs 9 eller för pedagogisk personal i grundskolan från Pilbäckskolan.

De svar som eleverna i årskurs 5 avger rörande studiero ger ett medelvärde på 7,1 vilket kan jämföras med samtliga medverkande skolenheters medelvärde som är 6,3. Vårdnadshavares uppfattning rörande studiero ger ett indexvärde på 5,4 vilket kan jämföras med samtliga medverkande skolenheters indexvärde på 6,3. De svar som eleverna i årskurs 5 avger rörande trygghet ger ett medelvärde på 8,3 vilket är detsamma som för samtliga medverkande skolenheters värde. Vårdnadshavares uppfattning rörande trygghet ger ett indexvärde på 7,6 vilket kan jämföras med samtliga medverkande skolenheters indexvärde som är 8,1.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-03-06
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det bedömningsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens utredning visar att skolan brister i sitt arbete med att bedriva ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. Vad gäller övriga områden som har granskats har inte framkommit annat än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att **senast den 6 mars 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Huvudmannen ska säkerställa att det vid skolenheten bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete med syfte att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det värdegrundsarbete som bedrivs vid Pilbäckskolan huvudsakligen är av åtgärdande karaktär. Även om rektorn och biträdande rektorn uppger att det finns ett påbörjat arbete med värdegrundsinsatser bedömer Skolinspektionen mot bakgrund av övriga uppgifter som lämnats vid intervjuer och de observationer som gjorts i samband med tillsynsbesöket att det inte bedrivs ett fullgott förebyggande värdegrundsarbete på skolan. Skolinspektionen gör därför bedömningen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav i denna del.

Skolinspektionens utredning

I intervju uppger elever att det på skolan anordnas en värdegrundsvecka i början av varje läsår. I en av elevintervjuerna säger eleverna att det är samma material som återanvänds vid varje värdegrundsvecka och att det arbete som görs i anslutning till materialet därför inte ger så mycket. I samtliga elevintervjuer uppger elever i årskurserna 7-9 att de utöver denna vecka inte arbetar med värdegrundsfrågor mer än i de fall då incidenter som kan kopplas till värdegrundsfrågor inträffar på skolan. Vidare ger eleverna exempel på värdegrundsrelaterade utsagor av rasistisk karaktär och utsagor som är nedsättande ur ett genusperspektiv och säger att dessa är vanligt förekommande på skolan, och att det är såväl elever som vissa lärare som undervisar i årskurserna 7-9 som uttrycker sig på detta sätt. Elever uppger också att de nya elevgrupperna som har kommit till skolan brukar vara för sig själva för att ingen vill vara med dem eftersom skolans elever är "ganska grupperade". Elever i årskurserna 4-6 säger att de i någon utsträckning talar om värdegrundsfrågor inom ramen för so-ämnet, men att de huvudsakligen talar om sådant som kan kopplas till värdegrund i händelse av att något inträffat.

Lärare uppger i intervju att skolan vid läsårsstart anordnar en värdegrundsvecka samt att de har gruppsamtal om det har inträffat något som kan kopplas till värdegrundsfrågor. De säger också att det inte finns något nedskrivet kring hur skolenheten ska arbeta förebyggande med värdegrundsfrågor, utan tillägger att värdegrundsarbetet "sitter i väggarna" och att personkemin avgör hur väl detta arbete fungerar. I en intervju uppger lärarna att det material som används under värdegrundsveckan återanvänds, och att det utöver detta material inte finns något speciellt material för ett förebyggande värdegrundsarbete. I en intervju uppger lärare att det material som används inte har plockats fram utifrån en analys av skolan behov, och inte heller utvärderas effekterna av arbetet med detta material.

Beslut

2016-11-30

7 (12)

Dnr 43 - 2016:4591

Lärare säger också att det värdegrundsarbete som bedrivs huvudsakligen är av åtgärdande karaktär och att till exempel varken lärare eller skolans likabehandlingsgrupp har satt in något värdegrundsrelaterat arbete för att underlätta integrering av de nya elevgrupper som nu finns på skolan. Lärare uppger att skolans likabehandlingsgrupp främst arbetar åtgärdande med värdegrundsrelaterade frågor och händelser. Flertalet intervjuade lärare uppger vidare att elevhälsans representanter, med något undantag, inte är engagerad i skolans värdegrundsarbete.

Elevhälsans representanter uppger i intervju att de inte är involverade i skolans värdegrundsarbete. Inte heller används elevhälsans olika kompetenser i hur nya elever tas emot på skolan, men elevhälsans representanter säger att de tycker att deras kompetenser borde användas till detta.

I intervju uppger rektorn och biträdande rektorn att det på skolan vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök inte finns något värdegrundsarbete som utgår från en analys av skolenhetens behov och att den likabehandlingsplan som ska ligga till grund för skolans värdegrundsarbete i dag inte är ett levande dokument. De uppger att arbetet för att få igång ett fungerande värdegrundsarbete på skolan har initierats av dem, men att detta arbete vid tidpunkten för Skolinspektionens besök enbart har hunnit påbörjas. De uppger vidare att skolan anordnar en värdegrundsvecka i början av varje läsår. Utöver denna vecka arbetar lärarna som undervisar årskurserna 4–6 till viss del med värdegrundsfrågor, medan det värdegrundsarbete som bedrivs på högstadiet är mycket begränsat, säger skolledningen. Rektorn och biträdande rektorn uppger också att de inte har bedrivits ett förebyggande värdegrundsarbete för att underlätta integreringen av nya elevgrupper på skolan.

På flertalet av de lektioner som Skolinspektionen observerar under tillsynsbesöket hör utredarna att eleverna använder sig av nedsättande, värdeladdade uttryck. Elever kommenterar till exempel andra elevers utseende på etnisk grund och ut ett genusperspektiv.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen för grundskolan ska utbildningen utformas i överensstämmelse med demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk, vardaglig handling.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga bedömningsområden**Bedömning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2016-11-30
10 (12)

Dnr 43 - 2016:4591

På Skolinspektionens vägnar

Michael Erenius
Beslutsfattare/Undervisningsråd

Charlotta Nord
Föredragande/Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Pilbäckskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Pilbäckskolan

Pilbäckskolan är en grundskola som bedriver undervisning i årskurserna 4-9. Skolenheten är belägen i skolområde Väster i Malmö kommun. Skolan är nybyggd och togs i bruk höstterminen 2013. Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn finns det 382 elever vid skolenheten. Vid skolenheten finns också en förberedelseklass i vilken elva nyanlända elever i årskurserna 4-9 undervisas. Vid skolenheten finns det två arbetslag, ett för årskurserna 4-6 och ett för årskurserna 7-9, och dessa leds av var sin arbetslagsledare. Vid skolenheten finns även två förstelärare. Skolenheten leds av en rektor, som också ansvarar för årskurserna 7-9, och en biträdande rektor som ansvarar för årskurserna 4-6.